

Sára Vidimová
Čtvrtstoletí v životě Evžena Rastignaka: analýza vývoje postavy v rámci Lidské komedie
Bakalářská práce pod vedením doc. Voldřichové Beránkové
FFUK, Praha 2015

Ve své bakalářské práci věnované vývoji Rastignakovy postavy v Balzakově *Lidské komedii* v rozsahu 35 stran psaného textu se Sára Vidimová opírá především o Fořtovu práci o *Literární postavě* (z hlediska naratologického zkoumání) a o Všetickovu *Tektoniku textu* (s podtitulem *O kompoziční výstavbě české prózy třicátých let 20. století*), vycházejíc z názoru, že tato uvedená pojednání lze náležitě vztáhnout Balzakově metodě rekurence postav, aplikované na jeho románové postupy v *Lidské komedii*. Pokud jde o další sekundární literaturu, vychází autorka práce z analýzy Brigitte Méra(ové) nazvané *La Méthode Rastignac*, dále z děl spíše povšechných (Brunel, Ferro, Lagarde-Michard, Pierrot aj.), jakož i z Balzakova životopisu od Stefana Zweiga ad. Pomíjí přitom např. uznávané znalce a editory Balzakova díla a ostatně také našeho J.O.Fischera, k jehož literárně historické metodě lze mít mnohé připomínky, avšak je obtížné ho zcela přehlédnout, vzhledem ke skutečnosti, že se Balzakiem zabýval celý život.

Pokud jde o formální stránku práce, vykazuje jisté nedostatky stylistické (chybné nebo neobratné vazby, nadužívání určitých pojmů a obrátů, nesprávná nebo nedbalá interpunkce, opakování stále týchž slov apod.). Uvádím namátkou:

- s.6 „uplatnit (vývoj postavy) na celé Balzakovo dílo“
- tamtéž: nadužívání slova *půdorys* („popis ... společnosti na půdorysu... změn“, s.10 „půdorys změn“, s.14 „půdorys dichotomií“)
- s.6 „dílní komponenty“ (komponenty jsou vždy dílní)
- s.6 „vlastní autentické pojetí“ (autentické je vlastní)
- s.6 „vztah postav a prostředí se stává recipročním“ (reciproční může být smlouva nebo city spíše než vztah postav a prostředí)
- s.7 „Evžen Rastignac vystupuje buď explicitně, nebo implicitně“ (lze se vyjádřit explicitně, nikoli však vystoupit explicitně)
- s.7 „sedm románů se jeví jako stěžejní“
- s.7 „další díla zmíníme na základě tematické posloupnosti“
- s.7 „vzhledem k tomu, že ... v závěru se zaměříme“

Domnívám se, že Všetickova typologie postav je pro analýzu Balzakovy postavy nepoužitelná, ne-li zavádějící. Balzakovy typy hrají obvykle určitou sociální roli, nejde o jejich temperament“, jak se zdá Všeticka dovozovat (např. v citaci na s.25). Jednotlivec údajně žije „v souladu se společenstvím, které ho utváří, ovšem, jelikož je jednotlivcem, sám se podílí na utváření onoho společenství“(s.11). Jde o tvrzení stejně zjednodušující jako sporné. Který jednotlivec? Které společenství? Jde skutečně o soulad? To vše by bylo nutno specifikovat. Proč by se jednotlivec měl podílet na utváření „onoho“ společenství, jelikož je jednotlivcem? Atd.

- s.12 „vesnice vylíčena velmi idylicky a autenticky“ (jedno nebo druhé)

- s.13 není uveden překladatel překladu slavné Balzakovy věty z úvodu do Lidské komedie
- s.13 psychologie (sic)
- s.15 „prostředí je pro vývoj postavy zcela stěžejní“ (cf. s.24: „je stěžejní zmínit“)
- s.16 „postavy... směřují děj směrem...“
- s.16 „propustnost postav mezi jednotlivými díly“
- s.19 skutečně pocházejí Rastignac a Julien Sorel z „podobného socio-ekonomického a provinčního prostředí“ ?
- s.21 chybí poznámka č.40
- s.22 „společensky vzrůstající buržoazie“
- s.23 „tzv. rudý teror“ je patrně ve skutečnosti bílý tj. monarchistický teror z počátečního období restaurace Bourbonů
- s.28 citace z Otce Goriot (66 a 69) jsou uváděny ve všech čítankách
- s.29 „různorodé knihy“
- s.29 „nevinná láska“ (má být „nezištná“?)
- s.30 Goriotova smrt je „zásadní událostí“: no ano, ovšem
- s.30 pozn. 74 (a pozn.75): ukázky z čítanky
- s.30 „začlenit se do společnosti“: ale které společnosti?, nikoli do společnosti „jako takové“
- s.31 „je... figurov vystupující“
- s.33 „spor, jenž řídí“ (zde správně: jejž)
- s.34 „společnost protknutá korupcí“
- s.35 ad „Fedora není ženou, ale románem“: postrádám komentář (dobové použití slova román je na místě)
- s.37 „poslanec na doživotí“ (též „kníže Francie“) si žádá komentář (jde v podstatě o senátorskou funkci)
- atd. další stylistické neobratnosti jsou vyznačeny tužkou v textu

Pokud jde o průzkum ve třech francouzských denících, jeví se ve své stručnosti jako nepříliš přesvědčivý.

Ze závěru, který se spíše podobá glose, není zcela patrné, k jakému shrnutí práce dospěla. Formulace o „univerzálnosti ... životního osudu (jakého jiného?)“ a o „neměnných principech fungování společnosti“ jsou sporné.

Bylo by rovněž dobré prokázat použitelnost Fořtových a Všetickových analýz pro hlubší poznání Balzakovy díla.

I přes výše uvedené nedostatky formulační a koncepční považuji práci Sárky Vidímové za přípustnou k obhajobě a s přihlédnutím k jejímu průběhu navrhuji hodnocení klasifikačním stupněm dobře.

28.1.2015

Doc. Aleš Pohorský